

Hevur tú ein spurning ella onkran trupulleika, sum tú kundi ynskt tær at fingið viðgjordan í hesum teiginum.

Spyr Sosialin

Skriva til: Sosialin, postsmoga 76, 3800 Argir. Merk brævbjálvan »Spyr Sosialin«.

Løgfrøðingur- in:

Er neyðugt at útvega byggiloyvi?

Eg eigi eitt eldri seyðahús, sum liggur rættiliga langt frá landsvegi — einar 30 metrar. Húsið er á eini trøð, sum liggur uttan fyri goðtiknan bygdarplan.

Eg havi nú ætlað at umvælt hetta húsið, av tí at tað er rættiliga illa farið. Eg ætli at stoypa uttan um verandi hús og hækka tað eitt sindur, tó ætli eg at stoypa oman á verandi grund, sum er móti landsvegnum.

Kundi lögfrøðingurin svarað mær, um tað er neyðugt at søkja bygðaráðið um byggiloyvi til tað, sum eg ætli mær at gera?

spyrjandi

Eg skilji skriv tygara soleiðis, at góðkendt byggisamtykt bert er fyri ein part av kommununi, har tygum bígva, og at nevnda trøð ikki umfatar byggisamtykt.

Um so er, kreyst ikki byggiloyvi sambært byggisamtyktina. Tó er ikki vist, at ongar reglur eru galdandi fyri tey oki, sum byggisamtykt ikki er.

Domi, sum minna um tygara hava verið til viðgerðar í rættinum, og hevur tá verið lagdur dentur á, at tað, áðrenn nýgaldandi lóg um byggisamtykt og lógarskipan kom í gildi í 1954, kravdist byggiloyvi eftir einari lóg frá 1881, um farast skuldi undir bygging ella hovuðsumvæling av húsum.

Við hovuðsumvæling skal eftir gomlu lógini m.a. skiljast soleiðis: Ger av nýggjum útveggjum ella onnur umvæling, sum munandi broytir húsið uttan.

Eg vil meta at tann umvæling, sum tygum hava ætlanir um, kreyst loyvi frá bygðaráðnum, men eitt meira konkret svar upp á spurning tygara, kreyst fleiri upplýsingar.

Omanfyri standandi eigur tí eisini at verða tikið við einum ávisum fyrivarni.

Friða

Læknin skrivur:

Gátuføra AIDS sjúkan

Enn finst eingin ávis viðgerð, sum kann lekja sjúklingarnar. Longsta livitíð higartil hevur verið tvey ár hjá sjúklingum við AIDS sjúku.

AIDS sjúkan varð fyrstu ferð sædd seinast í 1970unum og okkurt um 90 pst. av tilburðunum eru funnir í USA.

Nú er frásøgn um AIDS komin frá heilsumyndugleikunum í USA um kannning frá 1981 og frameftir, har stóðan er tann, at talið av AIDS tilburðum er hækkað fyra ferð árliga. Fram til mai í ár, eru 1200 tilburðir skrásettir.

AIDS sjúkan sæst mest hjá homosexuellum monnum og evnismisbrúkarum, eins og hon kemur til sjóndar í stórbýunum.

Miðalaldurin hjá teimum, sum hava fingið AIDS sjúku er 37 ár, og visir kanningin eisini, at kvinnur ikki fáa sjúku so ofta sum menn, — eisini tá ein sær burtur frá øllum homosexuellum monnum.

Eisini kvinnur fáa AIDS

Fyrirbigðið sæst nú alt meira hjá kvinnum, og visir tað segt, at hesar hava havt sexuell samband við menn, ið hava AIDS sjúku.

AIDS er funnin á Haiti, í Kanada og fleiri vestureuropeiskum londum.

Størsta mongdin av AIDS sjúkuni er funnin hjá homosexuellum monnum, sum hava havt tilknýti til homosexuell umhvøvi í USA. Tó er tað frá Fraklandi og Belgia fráboðað um tilburðir hjá fólki, sum koma frá Miðafriku.

Hovuðseyðkenni við AIDS sjúkuni — Koposi's Carkom — finst spjadd í portum av Miðafriku. Um hesi Miðafrikansku Koposi's Carkom tilburðir hava samband við farsóttina, sum nú er í USA og Vestureuropa, er óvist.

AIDS í Danmark

Tað eru fram til mai 1983

ialt funnin niggju tilburðir av AIDS sjúkuni í Danmark, eins og eitt líknandi tal av fólki er til kanningar fyri sjúkuna í letuni.

Spjæðingin av AIDS sjúku svarar til tað sum ein kann vænta av einari igerð, sum smittar við sexuellem sambandi og blóðvirfæring. Sjúkan minnir um spjæðingina av hepatitis B livrasjúkuni.

Smittuvegur

Ein stór víska er fyri at týðningarmesti smittuvegurin er sexuell samband og blóðvirfæring. Hetta er eisini komið til sjóndar við at tilgerðartíðin, frá fólki verða smittað og til sjúkan brýtur út, er frá hálvum til eitt ár. Einkin bendir á, at smittan er luftberandi, tí hon er ongantíð funnin hjá fólki, sum eru um sjúklingarnar, t.d. starvsfólk á sjúkrahúsi og sjúklingar sum liggja á somu sjúkrahúsi.

Eyður Joensen, salarfrøðingur

Marjun Sigurdsdóttir, sosialráðgevi

Marner Simonsen, lækni

Friða Patursson, lögfrøðingur

Socialráðgevarin:

Vil fegin men tori ikki

Eg eri einsamall kvinna, sum fái hjálpið eftir grein 9 í Forsorgarlógini.

Eg vil hervið spyrja tygum, um eg havi loyvi at vinna nakað við síðuna av hesum, og hvussu nógv.

Tá eg havi trupult við at fáa endarnar at røkka saman, hevði tað bót sum støðu min, um eg kundi gjørt eitthvørt arbeiði. Eg tori ikki at fáa mæst fast arbeiði, av tí at eg ikki altíð lívi so væl.

Eg hevði kortini hugsað mær at roynt, umtað bar til, men tori ikki, um eg skal missa hjálpin og síðan standa við ongum.

Kunnu tygum upplýsa mær um hetta?

Einsamall kvinna

Spurningur tygara ljóðar, í hvønn mun, tygum sum stök kunnu hava arbeiðsinntøku við síðuna av hjálpi eftir grein 9 í forsorgarlógini?

Undir serligum umstøðum, og t.d. læknar áttan fyriliggur, kann ein hava inntøku við síðuna av forsorgarhjálpini.

Markið fyri inntøku er tá kr. 3.017,- um mánaðin, svarandi til grundupphæddina í forsorgarhjálpini. Fer inntøkan upp um nevndu upphædd, fellur forsorgarhjálpin burtur. Er arbeiðsinntøkan undir nevndu upphædd, verður arbeiðsinntøkuupphæddin drigin frá teimum 3.017,- kr., og munurin verður so útgoldin sum forsorgarhjálp. Í tygara stóðu vildi eg tí mett, at tygum kunnu hava kr. 3.017,- um mánaðin í arbeiðsinntøku áðrenn forsorgarhjálpin fellur heilt burtur.

Marjun

pletta, og violetta ella brúnliga blóður ella písur.

Koposi's Carkom sæst eisini á royni, serliga í muninum og sodningarlagnum ella eisini í øðrum gøgnum, so sum livur og lunga.

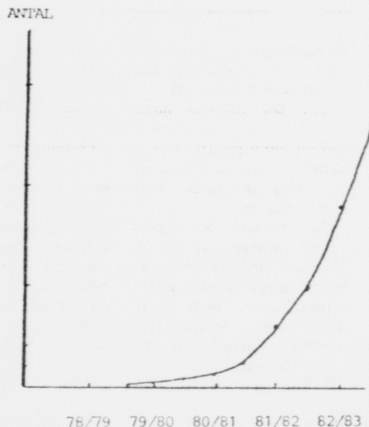
Eingin viðgerð

Eingin ávis viðgerð er til at taka fyri at lekja AIDS sjúku. Roynst verður við ymsum evnum, sum skal økja verjuna í likaminum (immunsimulerandi evni). KC illvæksturinn kann svinna við krabbameinskemivíðgerð og stráluvíðgerð, men hetta niðursetur enn meira ta ringu verjuna hjá likaminum, sum so aftur er atvoldin til, at sjúklingurin ikki klárar at verja seg móti AIDS sjúku.

AIDS sjúkan er ógvuliga vandamikil. Í USA eru 40 pst. av sjúklingum, sum hava fingið ávist AIDS, deyðir.

Í Danmark eru fyra av niggju sjúklingum deyðir. 60 pst. doyggja eitt ár aftaná at sjúkan er ávist og 75 til 100 pst. eftir tvey ár.

Ringir tú til Sosialin, spyr vinarliga eftir Dagný, sum tekur sær av spurningum undir hesum teiginum

AIDS-tilburðir í USA eru her vistir í strikumynd, hvussu sjúkan myndar seg. Í mai 1983 vóru 1200 tilburðir skrásettir. AIDS er serliga komin til sjóndar millum homosexuellar menn og evnismisbrúkarar. Sjúkratilburðir hava flest allir verið í stórbýunum New York, San Francisco, Los Angeles og Miami.

Spyr Sosialin